

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Viliama Dohňanského na verejnom zasadnutí konanom 10. mája 2011 v Bratislave v trestnej veci obvineného **J. P.**, pre trestný čin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. a iné o dovolaní obvineného podaného prostredníctvom ustanoveného obhajcu Mgr. M. H. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 2. júla 2009, sp. zn. 2 To 16/2009, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Tr. por. z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 2. júla 2009, sp. zn. 2 To 16/2009, a uznesením Krajského súdu v Nitre zo 17. decembra 2007, sp. zn. 2 To 38/2007, v časti, ktorou ponechal výrok o vine skutku právne kvalifikovaného ako trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. (bod 2/, 3/ a 4/) a konaním, ktoré týmto rozhodnutiam predchádzalo

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. **v neprospech** obvineného J. P.

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre z 2. júla 2009, sp. zn. 2 To 16/2009, **sa zrušuje.**

Zrušuje sa aj uznesenie Krajského súdu v Nitre zo 17. decembra 2007, sp. zn. 2 To 38/2007, v časti týkajúcej sa skutku uvedeného v bodoch 2/, 3/ a 4/.

Zrušuje sa aj rozsudok Okresného súdu Nitra z 11. decembra 2008, sp. zn. 2 T 97/2007, v časti týkajúcej sa skutku uvedeného v bodoch 2/, 3/ a 4/.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Nitra **sa prikazuje**, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

II. Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. obvinený J. P. **sa neberie do väzby a prepúšťa sa z výkonu trestu ihneď na slobodu.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Nitra zo 16. októbra 2007, sp. zn. 2T 97/2007, bol obvinený J. P. v bode 1/ uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. a v bodoch 2/, 3/ a 4/ z trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ v presne nezistených dňoch v období od mája 2005 až do júna 2006 minimálne jedenkrát týždenne a niektoré týždne aj každý pracovný deň neustále prenasledoval svoju bývalú družku D. R. tak, že ju čakal pri ubytovni v N. a pri objekte Fakultnej nemocnice v N., kde pracovala a ako ju zbadal, prišiel k nej, chytil ju za oblečenie, pričom od nej žiadal, aby šla s ním, že sa chce s ňou rozprávať, pričom ju neustále držal za odev aj hodinu, nechcel ju pustiť ani napriek jej prosbám, pričom jej roztrhol aj jednu vetrovku a

dňa 21. júna 2006 asi o 07.15 hod. a ešte najmenej deväť krát v presne nezistených dňoch v priebehu júna 2006 v N. pri objekte Fakultnej nemocnice chytil cestou do práce bývalú družku D. R., stiahol ju po chodníku smerom k Starej pekárni, držal ju za odev, a zo zadného vrecka nohavíc vytiahol kuchynský nôž s dĺžkou 20-25 cm, tento jej priložil ku krku a vyhrážal sa jej, že ju zabije, ak s ním nepôjde a nebude s ním, aby si vybrala dovolenku, pričom toto konanie vyvolalo u poškodenej dôvodnú obavu o svoj život a zdravie.

2/ 18. decembra 2006 v čase okolo 19.30 hod. V., neoprávnene vošiel do obydlia T. S., nar. X., a to tým spôsobom, že si otvoril neuzamknuté dvere na oplotení rodinného domu, vošiel na dvor a následne po betónovom múriku vyliezol na balkón, potom zliezol dolu a okolo 21.45 hod. toho istého dňa opätovne obdobným spôsobom vyliezol na balkón tohto domu,

3/ odo dňa 19. decembra 2006 do 20.00 hod. dňa 9. januára 2007 v N. neoprávnene, pravidelne asi každý druhý deň preliezol oplotenie uvedeného rodinného domu, ktorého majiteľkou je T. S., nar. X., a potom ako vošiel na dvor, vyliezol po betónovom múriku na balkón tohto domu a následne ušiel na neznáme miesto,

4/ dňa 25. januára 2007 v čase od 19.45 hod. do 20.45 hod. neoprávnene vnikol do domu T. S. na H., pričom ako vošiel na dvor, začal kopat' do vchodových dverí rodinného domu a následne vyliezol po betónovom múriku na balkón, kde zotrval asi jednu hodinu, následne odišiel na neznáme miesto.

Za to mu bol podľa § 189 ods.2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 a § 41 ods. 2 Tr. zák. uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov 8 (osem) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. bol obvinený na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Na podklade odvolania obvineného proti prvostupňovému rozsudku Krajský súd v Nitre uznesením zo 17. decembra 2007, sp. zn. 2 To 38/2007, rozhodol tak, že

podľa § 321 ods.1 písm. b/, písm. c/, ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil vo výroku o vine vo vzťahu k skutku uvedenému v bode 1/ a vo výroku o treste,

pričom skutok uvedený v bodoch 2/, 3/ a 4/ zostal týmto rozhodnutím nedotknuté a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Okresný súd Nitra vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozsudkom z 11. decembra 2008, sp. zn. 2 T 97/2007, bol obvinený J. P. uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v presne nezistených dňoch v období od mája 2005 až do júna 2006 minimálne jedenkrát týždenne prenasledoval D. R. tak, že ju čakal pri ubytovni v N. a pri objekte Fakultnej nemocnice v N. a ako ju zbadal, prišiel k nej, chytil ju za oblečenie, pričom od nej žiadal, aby šla s ním, že sa chce s ňou rozprávať, nechcel ju pustiť ani napriek jej prosbám, pričom jej roztrhol aj jednu vetrovku a dňa 21. júna 2006 asi o 07.15 hod. a ešte najmenej päť krát v presne nezistených dňoch v mesiaci jún 2006 v N. pri objekte Fakultnej nemocnice chytil cestou do práce D. R., stiahol ju po chodníku smerom k Starej pekárni, držal ju za odev a vyhrážal sa jej, že ju zabije, ak s ním nepôjde a nebude s ním, aby si vybrala dovolenku, pričom toto konanie vyvolalo u poškodenej dôvodnú obavu o svoj život a zdravie.

Za tento zločin podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. a za zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák., v ktorom zostal rozsudok Okresného súdu Nitra zo 16. októbra 2007, sp. zn. 2T 97/2007 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre zo 17. decembra 2007, sp. zn. 2 To 38/2007, čo do výroku o vine skutku uvedeného v bodoch 2/, 3/ a 4/ nedotknutý, s použitím § 41 ods. 2 Tr. zák. uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. bol obvinený na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Na podklade odvolania obvineného proti prvostupňovému rozsudku Krajský súd v Nitre rozsudkom z 2. júla 2009, sp. zn. 2 To 16/2009, sám vo veci rozhodol tak, že

podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Tr. por. napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil vo výroku o treste, podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvinenému J. P. uložil podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e/ Tr. zák. úhrnný trest

odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a podľa § 48 ods. 2 Tr. zák. zaradil obvineného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti vyššie uvedenému rozsudku Krajského súdu v Nitre z 2. júla 2009, sp. zn. 2 To 16/2009 a uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo 17. decembra 2007, sp. zn. 2 To 38/2007, podal obvinený J. P. písomným podaním z 23. februára 2010 (doručenom súdu prvého stupňa 23. februára 2010) prostredníctvom ustanoveného obhajcu Mgr. M. H. dovolanie.

Dovolateľ sa ním domáhal zrušenia rozsudku Krajského súdu v Nitre z 2. júla 2009, sp. zn. 2 To 16/2009, ako aj uznesenia Krajského súdu v Nitre zo 17. decembra 2007, sp. zn. 2 To 38/2007 (čo bolo predmetom konania, sp. zn. 4 Tdo 36/2010, v rámci ktorého dovolací súd podľa § 382 Tr. por. per analogiam s poukazom na § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie obvineného J. P. odmietol), s tým, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom porušenie zákona v ustanoveniach, o ktoré sa podané dovolanie opiera. Zároveň navrhol, aby dovolací súd podľa § 388 ods. 1 prikázal tomuto súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V dovolaní poukázal na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Pochybenie obidvoch súdov vidí v tom, že nesprávne právne posúdili skutok v bode 1/, ktorý je obvinenému kladený za vinu, pretože z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že sa takýto skutok nikdy nestal, a napriek tomu súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd ho uznali vinným v rozpore so skutkovou podstatou trestného činu vydierania podľa § 189 Tr. zák. Jediným priamym dôkazom sú výpovede poškodenej D. R. z 18. júla 2006 a 3. augusta 2006 z prípravného konania, ktoré poškodená na hlavných pojednávaniach pred súdom v dňoch 16. októbra 2007 a 11. decembra 2008 poprela.

Podľa dovolateľa bolo dôležité upozorniť aj na tú skutočnosť, že súd prvého stupňa sa pri posudzovaní viny obvineného nedostatočne vysporiadal s povahovými a intelektovými črtami poškodenej D. R..

Pokiaľ ide o vierohodnosť výpovedí, ako aj osobnosť poškodenej D. R., tieto nie sú vierohodné. Neexistujú žiadne ďalšie priame dôkazy, ktoré by obvineného usvedčovali zo spáchania zločinu vydierania, a preto poukazuje aj na základnú zásadu trestného konania „in dubio pro reo“. Pravdou síce je, že obidva súdy síce správne a úplne zistili okolnosti skutku v bode 1/, no aj napriek tomu dospeli k nesprávnym právnym zisteniam

Pokiaľ ide o skutok uvedený v bodoch 2/, 3/ a 4/, ktorý mu je kladený za vinu, zastáva názor, že rozhodnutia okresného, aj krajského súdu sú založené na nesprávnom právnom posúdení skutku, pretože nie je podľa jeho názoru trestným činom porušovania domovej slobody podľa § 194 Tr. zák. Neoprávneným vniknutím treba rozumieť nežiaduci, bez súhlasu alebo proti vôli oprávneného užívateľa uskutočnený vstup do domu alebo bytu, pričom obvinený spoločne s poškodenou D. R. boli oprávnenými užívateľmi nehnuteľnosti, nakoľko mali uzatvorenú ústnu nájomnú zmluvu s prenajímateľkou, poškodenou T. S., preto nemohlo ísť o neoprávnené vniknutie, ale oprávnené užívanie nehnuteľnosti, ktorú mali v nájme. Na hlavnom pojednávaní 16. októbra 2007 obidve poškodené zhodne uviedli, že obvinený s poškodenou D. R. boli riadnymi nájomcami celého rodinného domu, tiež zhodne potvrdili, že obvinený zaplatil nájomné vo výške 7.000,-Sk, hoci poškodená T. S. pýtala o 1000 Sk menej. Ďalej poškodená T. S. uviedla, že obvinený a poškodená D. R. mohli u nej byť dokedy chceli, teda mohli užívať nehnuteľnosť na dobu neurčitú. Pokiaľ bol obvinený nájomcom rodinného domu i pozemku, nemohol neoprávnene vniknúť do obydľia poškodenej T. S., a vzhľadom na to, že kľúče od rodinného domu nemal, pretože ich poškodená T. S. dala poškodenej D. R., nemohol sa dostať do ním prenájatého domu dverami. Je pravdu, že obvinený dostal výpoveď z nájmu, avšak nájom možno vypovedať pri nehnuteľnostiach v trojmesačnej výpovednej lehote. Výpoveď bola D. niekedy v mesiaci december 2006, preto sa výpovedná lehota mala skončiť až v mesiaci marec 2007. Počas výpovednej lehoty je nájomca stále nájomcom a patria mu všetky práva a povinnosti spojené s nájmom. Obvinený sa nemohol dopustiť trestného činu porušovania domovej slobody neoprávneným vniknutím, pretože nemohlo ísť o neoprávnené vniknutie vzhľadom na podstatu nájomného vzťahu.

Prvostupňový súd v súlade s § 376 Tr. por. doručil dovolanie obvineného na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Nitra a poškodeným D. R. a T. S..

Okresný prokurátor, ani poškodené D. R. a T. S. sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

Po tomto postupe predložil okresný súd dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie proti napadnutému rozsudku je prípustné (§ 368 ods. 1 a § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 2 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 373 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por.

Dovolací súd po prerokovaní veci na verejnom zasadnutí a preskúmaní spisového materiálu však dospel k záveru, že dovolanie obvineného je sčasti dôvodné, nakoľko ním uplatnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v posudzovanom prípade naplnený bol, pretože skutok uvedený v bodoch 2/, 3/ a 4/ nezodpovedá právnemu posúdeniu trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/ a ods. 3/ písm. a/ Tr. zák.

Podľa § 371 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať, ak

rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť (písm. i/).

Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por., vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera.

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší, hoci len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo niektorého jeho výroku prikáže spravidla súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. z tohto ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu, teda nepreskúmava ani neúplnosť skutkových zistení ani nesprávne hodnotenie dôkazov a podobne. Rozsah jeho prieskumnej povinnosti je vždy vymedzený len dovolacím dôvodom, pre ktorý je dovolanie podané. Prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho dôsledne vychádza zo zásady, že trestné konanie je založené na princípe dvojinštančnosti. Dovolanie ani prostredníctvom tohto dovolacieho dôvodu nenahradzuje riadne opravné prostriedky, ani iné mimoriadne opravné prostriedky, ktorých uplatnením možno riešiť niektoré nedostatky v skutkových zisteniach. Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, teda či sú právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Na podklade tohto dovolacieho dôvodu teda nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 5 Tr. por., ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 6 Tr. por., pretože to sú otázky upravené normami procesného práva a nie hmotným právom. Tento záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd, kde nemožno znovu vytvárať, či zásadne meniť skutkové zistenia. Právna úprava spôsobu rozhodovania najvyššieho súdu predpokladá, že v tomto konaní nebude dokazovanie vykonané vôbec alebo len celkom výnimočne v značne obmedzenom rozsahu a zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní (§ 379 ods. 2 Tr. por.).

Treba uviesť, že dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok v zmysle tohto ustanovenia, je určené k náprave právnych pochybení vo veci samej, pokiaľ tieto pochybenia spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva, nie však z hľadiska procesných predpisov. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že išlo o iný trestný čin.

Najvyšší súd vychádza z toho, že tento dovolací dôvod súvisí s nesprávnou aplikáciou zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu na zistený skutkový stav, ktorým

je dovolací súd viazaný, prípadne nesprávnej aplikácie iných noriem hmotného práva. Dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. len z toho hľadiska, **či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu.**

Podstatou správnej právnej kvalifikácie teda je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie citovaného dovolacieho dôvodu.

Vychádzajúc z tejto právnej úpravy dovolací súd skúmal, či zistený skutkový stav bol správne právne kvalifikovaný, teda či skutok napĺňa znaky skutkovej podstaty D. trestného činu a či nedošlo k porušeniu iných ustanovení trestnoprávneho charakteru (napr. či neexistujú dôvody vylučujúce protiprávnosť skutku, zánik trestnosti a pod.).

V súvislosti so skutkom uvedeným v bode 1/ právne kvalifikovaným ako pokračovací trestný čin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že tento skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne právne kvalifikovaný, preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nebol v tomto prípade naplnený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd ďalej konštatuje, že v posudzovanej trestnej veci vyššie uvedený dovolací dôvod (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.) bol z časti naplnený tým, že súdmi v pôvodnom konaní právoplatne ustálený skutok uvedený v bodoch 2/, 3/ a 4/ nenapĺňa všetky zákonné znaky trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák., preto je odôvodnený záver, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa sú založené na nesprávnej právnej kvalifikácii zisteného skutku.

Podľa § 194 ods. 1 sa trestného činu porušovania domovej slobody dopustí ten, kto neoprávnene vnikne do obydlia iného alebo tam neoprávnene zotrvá.

Podľa § 194 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 prekonaním prekážky, ktorej účelom je zabrániť vniknutiu.

Podľa § 194 ods. 3 písm. a/ Tr. zák. odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 voči chránenej osobe.

Trestného činu porušovania domovej slobody sa páchatel' dopustí vtedy, ak svojím konaním naplní všetky zákonné znaky skutkovej podstaty tohto trestného činu uvedené v Trestnom zákone, ktorými sú subjekt, subjektívna stránka, objekt, objektívna stránka. Všetky tieto znaky sú povinné, obligatórne a nevyhnutné, a ak chýba čo i len jeden z nich, nejde o trestný čin.

Objektívna stránka uvedeného trestného činu je vymedzená v § 194 ods. 1 Tr. zák. alternatívne-možno ju naplniť dvoma spôsobmi konania. Z tzv. právnej vety výrokovej časti rozsudku okresného súdu vyplýva, že obvinený mal konaním ustáleným v tzv. skutkových vetách neoprávnene vniknúť do obydlia iného a neoprávnene tam zotrvať, pričom prekonal prekážku, ktorej účelom bolo zabrániť vniknutiu a čin spáchal na chránenej osobe (teda sa mal dopustiť konania uvedeného v § 194 ods. 1 alinea prvá a druhá v spojení s ods. 2 písm. b/ a ods. 3 písm. a/ citovaného ustanovenia Tr. zák. vzhľadom na kvalifikačné znaky – „prekonaním prekážky, ktorej účelom je zabrániť vniknutiu“ a „chránená osoba“).

Vo výrokovej časti rozsudku okresného súdu zo 16. októbra 2007, sp. zn. 2 T 97/2007, bolo skutkovo ustálené, že obvinený v konkrétnych dňoch neoprávnene vnikol do obydlia poškodenej T. S., nar. X., otvoril si neuzamknuté dvere na oplotení rodinného domu (v bode 2/), prípadne preliezol oplotenie D. rodinného domu (v bode 3/), vošiel na dvor, začal kopať do vchodových dverí rodinného domu (v bode 4/), vyliezol na balkón po betónovom múriku, kde zotrval asi jednu hodinu (v bode 4/) a následne odišiel na neznáme miesto.

Skutok uvedený v bodoch 2/, 3/ a 4/, ktorý bol takto ustálený súdmi v pôvodnom konaní, nezodpovedá všetkým požadovaným zákonným znakom skutkovej podstaty trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák., zo spáchania ktorého bol obvinený uznaný za vinného.

Ak má byť skutok uvedený v odsudzujúcom rozsudku právne posúdený ako trestný čin porušovania domovej slobody, zákonný znak „neoprávnené“ musí byť konkretizovaný takým spôsobom, aby z neho bolo možné tento pojem vyvodiť. Nestačí preto v skutkovej vete zistiť „neoprávnenosť“ len samotným konštatovaním (uvedením) tohto zákonného znaku zo skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu.

Vo vzťahu k zákonnému znaku „neoprávnené vniknutie“ je teda potrebné konštatovať, že po preskúmaní spisového materiálu dovolací súd zistil, že obvinený bol spoločne s poškodenou D. R. nájomcom, teda oprávneným užívateľom rodinného domu, na čom sa všetci zhodli pri výsluchoch na hlavných pojednaniach. Ani v zmysle všeobecných ustanovení o nájomnej zmluve (§ 663 a nasl. Obč. zák.), ani osobitných ustanovení o nájme bytu (§ 685 a nasl. Obč. zák., ktoré bude v tomto prípade vhodnejšie aplikovať, pretože ide o nehnuteľnosť) sa na platnosť zmluvy nevyžaduje písomná forma, teda ju možno uzavrieť v hocijakej forme, resp. postačuje aj ústna dohoda zmluvných strán. Písomná forma nie je nevyhnutná, hoci je vhodná. V záujme právnej istoty sa účastníkom právneho vzťahu, ktorý sa týka nehnuteľnosti, odporúča, aby zmluvu uzatvorili písomne. Nedostatok tejto formy ale nemôže negatívne ovplyvniť postavenie žiadnej zo strán na úkor jej zákonných práv.

Ustanovenie § 686 ods. 1 Obč. zák. tretia veta hovorí, že ak sa nájomná zmluva neuzavrela písomne, vyhotoví sa o jej obsahu zápisnica. Táto zápisnica je iba dokladom o tom, že sa nájomná zmluva uzavrela, nie je teda podmienkou vzniku nájomnej zmluvy. Ak sa takáto zápisnica nespísala, zákon s tým nespája žiadne sankcie. V prípade sporu to však môže mať za následok dôkaznú tieseň pri preukazovaní práv a povinností vyplývajúcich z nájomnej zmluvy.

V posudzovanom prípade nebolo povedané, akú dobu má nájomný vzťah trvať, a navyše poškodená vo svojej výpovedi uviedla, že nájomcovia mohli u nej byť dokedy chceli. Z uvedeného možno vyvodiť, že zmluva bola uzatvorená na dobu neurčitú a od toho sa odvíja aj dĺžka výpovednej lehoty, ktorá začína plynúť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola nájomcovi doručená výpoveď.

Zo zápisnice z výsluchu poškodenej T. S. na hlavnom pojednávaní 16. októbra 2007 vyplýva, že obvinený dostal od nej výpoveď, avšak ako sama priznala, lehotu mu nepovedala (č. 1. 214). Následne od nej odišla preč aj poškodená D. R.

Aj napriek tomu, že poškodená D. R. sama ukončila nájomný vzťah s prenajímateľkou, obvinenému ako druhému nájomcovi, teda oprávnenému užívateľovi, ktorý dostal výpoveď, plynula výpovedná lehota a počas nej mu patrili všetky práva a povinnosti spojené s nájmom. Nemožno teda súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, ani názorom odvolacieho súdu, že išlo o „neoprávnené vniknutie“, pretože takýmto konaním sa rozumie nežiaduce, bez súhlasu alebo proti vôli oprávneného užívateľa uskutočnené vojdienie do domu alebo bytu, ktorým sa v podstate zasahuje do domovej slobody (R 11/997-II), pričom na naplnenie skutkovej podstaty uvedeného trestného činu musí ísť o dom alebo byt, ktorého vlastníkom alebo užívateľom nie je páchatel'.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto považuje za nevyhnutné poukázať na to, že v posudzovanom prípade nebola naplnená objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu porušovania domovej slobody, keďže sa obvinený J. P. svojím konaním nedopustil „neoprávneného vniknutia“ do rodinného domu poškodenej T. S., nakoľko mal ako oprávnený užívateľ (nájomca), ktorý je chránený proti komukoľvek, teda aj proti samotnému vlastníkovi, právo vstúpiť a užívať predmetnú nehnuteľnosť. Konanie obvineného popísané v tzv. skutkovej vete výrokovej časti rozsudku nemožno teda považovať za neoprávnené vniknutie.

Na tomto mieste je potrebné poznamenať, že z hľadiska subjektívnej stránky predstavujúcej zavinenie, ktorá je jedným z obligatórných znakov skutkovej podstaty trestného činu, sa v zmysle § 17 Tr. zák. pre trestnosť činu spáchaného fyzickou osobou vyžaduje úmyselná forma zavinenia, ak tento zákon výslovne neustanovuje, že postačuje zavinenie z nedbanlivosti.

Podľa § 15 Tr. zák. je trestný čin spáchaný úmyselne, ak páchatel'

- a) chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, alebo
- b) vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobil, bol s tým uzrozumený.

Trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 194 Tr. zák. je úmyselným trestným činom, preto úmysel páchatel'a sa musí vzťahovať aj na zákonný znak

„neoprávnene“ ako jeden z predpokladov trestnej zodpovednosti za jeho spáchanie. Z tohto dôvodu v tzv. skutkovej vete rozsudku nestačí zistiť, že páchatel' „neoprávnene“ vnikol alebo zotrval v obydlí iného, ale tento zákonný znak musí byť vymedzený tak, aby ho z jeho popisu bolo možné vyvodiť, pričom „úmysel“ páchatel'a musí zahŕňať aj „neoprávnenosť“ konania.

Ak v skutku takéto zistenie nie je, naplnený je dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., lebo rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

Nakoľko bol obvinený J. P. nájomcom, resp. oprávneným užívateľom rodinného domu, nemohol chcieť, ani nemohol vedieť, že svojím konaním môže porušiť alebo ohroziť záujem chránený Trestným zákonom, ani s tým nemohol byť uzrozumený pre prípad, že by takéto porušenie alebo ohrozenie mohol spôsobiť.

Skutok uvedený vo výroku napadnutého rozhodnutia v bodoch 2/, 3/ a 4 / nemožno teda právne kvalifikovať ako trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák., pretože jeho popis neobsahuje nezahrňuje skutkové okolnosti potrebné k naplneniu objektívnej a subjektívnej stránky tohto trestného činu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň uvádza, že pokiaľ ide o okolnosť zakladajúcu právne posúdenie v tzv. kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 194 ods. 3 písm. a/ Tr. zák., teda že trestného činu porušovania domovej slobody sa mal obvinený dopustiť voči chránenej osobe, táto nevyplýva z ustálených skutkových zistení v bodoch 2/, 3/ a 4/ napadnutých rozhodnutí. Skutková veta tak, ako bola ustálená, neobsahuje všetky zákonné znaky trestného činu, z ktorého bol obvinený právoplatne uznaný za vinného a jeho konanie nebolo právne posúdené v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva, nakoľko na vyjadrenie zákonného znaku „voči chránenej osobe“ nepostačuje iba uvedenie dátumu narodenia tejto osoby. V právnej vete chýba odkaz na § 139 ods. 1 písm. e/ Tr. zák., v zmysle ktorého sa chránenou osobou rozumie osoba vyššieho veku a za ktorú sa na účely Trestného zákona považuje osoba staršia ako šesťdesiat rokov (§ 127 ods. 3 Tr. zák.). Taktiež v odôvodneniach napadnutých rozhodnutí sa ani jeden zo súdov právnu kvalifikáciu skutkov vo vzťahu k tomuto zákonnému znaku dostatočne nezaoberal, v dôsledku čoho nie je ani zrejmé, akými úvahami sa pri hodnotení vzťahu obvineného k poškodenej T. S. ako k „chránenej osobe“ správal. Nakoľko ide o znak zakladajúci tzv. kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu, je nevyhnutné ho nielen vyjadriť v skutkovej vete výrokovej časti, ale aj náležite odôvodniť v odôvodnení rozhodnutia.

Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por., vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera.

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší, hoci len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo niektorého jeho výroku prikáže spravidla súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací z vyššie uvedených dôvodov vyslovil vo výroku rozsudku uvedené porušenie zákona v neprospech obvineného J. P., zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, i napadnuté uznesenie krajského súdu v časti týkajúcej sa skutku uvedeného v bodoch 2/, 3/ a 4/, ako aj rozsudok okresného súdu vo výroku o vine vo vzťahu k skutku uvedenému v bodoch 2/, 3/ a 4/ a v dôsledku toho aj vo výroku o treste, zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, a prikázal Okresnému súdu Nitra, aby vec v rozsahu zrušenia znovu prerokoval a rozhodol.

K vráteniu veci okresnému súdu došlo preto, že vytýkané nedostatky pri objasňovaní skutku uvedenému v bodoch 2/, 3/ a 4/ majú svoj pôvod v dokazovaní na súde prvého stupňa.

V zmysle § 391 ods. 1 Tr. por. orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil.

V posudzovanej trestnej veci ohľadne skutku uvedeného v bodoch 2/, 3/ a 4/ ako trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. sa nevenovala náležitá pozornosť nájomnému vzťahu medzi obvineným J. P. a poškodenou D. R. na jednej strane a poškodenou T. S. na strane druhej.

Bude preto potrebné vykonať dokazovanie ohľadne nájomného vzťahu, výsluchy obvineného a poškodených zamerať na zistenie práv a povinností vyplývajúcich z D. právneho vzťahu, ako aj jeho zánik, prípadne vykonať aj ďalšie dôkazy, ktorých potreba vykonania nastane v priebehu dokazovania. Tieto dôkazy bude nevyhnutné následne vyhodnotiť v spojení s ostatnými v konaní už vykonanými dôkazmi a vo veci rozhodnúť.

II.

Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

Podľa § 380 ods. 3 Tr. por. sa dĺžka trvania väzby podľa odseku 2 posudzuje samostatne a nezávisle od väzby v pôvodnom konaní.

V zmysle § 72 ods. 1 písm. a/ Tr. por. sa rozhodnutím o väzbe rozumie aj rozhodnutie o nevzatí do väzby.

Zo spisového materiálu vyplýva, že obvinený J. P. v súčasnosti vykonáva na základe rozhodnutia, ktoré sa týmto rozhodnutím zrušuje, úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 5 (päť) rokov v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, a to v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov. Keďže v štádiu trestného stíhania nie sú D. dôvody väzby, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že obvineného neberie do väzby a prepustil ho na slobodu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 10. mája 2011

JUDr. Emil B d ž o c h, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Monika Ivančíková